

Til:
Forsvarsdepartementet

1. januar 2022

Høringsuttalelse -

Forskrift om opptak og bruk av informasjon om bestemt angitte bunnforhold

Bakgrunn

Nearshore Survey AS er et spesialfirma for detaljert kartlegging i sjø, innsjø og vassdrag. Våre produkter blir benyttet innen arealforvaltning, risikovurdering, beslutningstaking og prosjektering innenfor et bredt spekter av bransjer. Typiske sluttkunder spenner fra private konsulentfirmaer som arbeider med miljøtiltak eller relatert til akvakultur, offentlige etater som NVE (flomsikringstiltak) og Kystverket (havne-/farledstiltak), ulike kraftselskap, til entreprenørfirmaer som bygger eller vedlikeholder kritisk infrastruktur som veg/bane/kraftnett/telekommunikasjon. Vårt utgangspunkt er at siden oppmåling er primærnæring og ikke kun et hjelpemiddel for å kunne ha trygg og effektiv inntjening fra annen virksomhet, er vi avhengig av at det ikke vedtas forskrifter som er unødvendig kompliserte, umulig å etterleve, eller gjort gjeldende for noen, men ikke andre yrkesutøvere som i praksis benytter samme type utstyr, eller utenlandske fartøy i transitt som det i praksis er umulig å kontrollere.

I forbindelse med loven som ble vedtatt i 2017 var det fra departementet gjort et omfattende forarbeid, men den gang som nå, - uten noen form for dialog med aktører i bransjen som ville bli direkte berørt. Nearshore Survey AS ba (som eneste surveyselskap) om å få være høringspart i forbindelse med utarbeidelse av forskriftene, da de ville ha betydning for utøvelse av vårt virke. Vi hørte aldri noe mer fra departementet, men ble ved en tilfeldighet via andre gjort oppmerksom på forslaget til forskrift som nå har vært ute på høring. Den innledende teksten (og teksten i lenken til nettstedet) er formulert på en måte som gjør at man ved skumlesing, lett oppfatter at forskriften gjelder Svalbard og Jan Mayen og har derfor ikke blitt oppfattet som relevant, selv av parter som er listet som høringsinstans, noe som naturlig vis er svært uheldig. Av samme liste fremgår det videre at ingen surveyselskap er forespurt. Begge disse forholdene gjør i seg selv og i hvert fall i sum, at forslaget etter vår vurdering bør trekkes og bearbeides før det eventuelt sendes ut på nytt.

Drøfting

Det er bekymringsfullt at Forsvarsdepartementet presenterer et forslag til forskrift som tilkjenner stor kunnskapsmangel om dagens «hyllevare»-teknologi og hvordan denne daglig benyttes av tusenvis av brukere langs kysten. På den ene siden kan man forstå at Forsvaret ønsker å ha informasjon om bunnforhold som en styrkemultiplikator (også kalt fordel) i forhold til en fiende ved ubåtkrigføring i norske farvann, samt at man har behov for å forhindre detaljert kartlegging i nærheten av enkelte installasjoner og militæranlegg. Men å legge et så strengt graderingsregime til grunn for data som i dag hvem som helst kan samle inn med billig utstyr og som for store deler av territorialfarvannet for lengst er kompromittert ved at det har ligget åpent tilgjengelig i mer enn 20 år, virker lite gjennomtenkt.

Nearshore Survey AS har forståelse for at man ønsker å forskriftsfeste et søknadsregime, men følgende må være en forutsetning:

1) Saksbehandlingstiden må ned!

Med dagens ordning har vi erfart at det kan gå mer enn 8 uker og at når vi har tatt direkte kontakt med FOH (Forsvarets Operative Hovedkvarter) har de ikke klart å følge opp på grunn av lav bemanning, øvelser, sykemeldinger mm. Dersom Forsvarsdepartementet mener at det er viktig at man søker Forsvaret om tillatelse, må det bevilges midler til nødvendige stillingshjemler, slik at behandlingen av denne type saker i fremtiden ikke gis samme «stemoderlige» behandling som vi har opplevet.

- 2) Jfr. forarbeidet til loven som ble vedtatt i 2017 må størrelsen på datasettet ha betydning for om datasettet vil klassifiseres som gradert og derved søknadspliktig. (Eksempelvis vil et datasett med 25x25cm oppløsning for en sjøledningstrase til et avløpsrør som skal ut på 50m dybde være gradert det siste stykket, selv om det kanskje bare er noen få meter ut fra land dersom bunnen er bratt. Er det da samfunnsmessig fornuftig at man skal vente i ukesvis på tillatelse fordi en fremmed makt kan nyttiggjøre seg dette «frimerket»?)

Det kan nevnes at Norsk standard 9415:2020 stiller som krav at akvakulturlokaliteter skal kartlegges med en oppløsning som er bedre enn 10x10m og at området som skal kartlegges skal dekke et areal som dekker fortøyningene. Et slikt areal vil typisk ligge på mellom 1-5km², avhengig av dybden på stedet og lengden på fortøyningene. Vi vet ikke om Forsvaret har tatt inn over seg det faktum at innenfor dette arealet går det fortøyningslinjer på kryss og tvers og at man hverken kan eller bør sende en ubåt inn i et slikt område. I mange fjorder er tettheten av oppdrettsanlegg så høy at fortøyningslinjene fra de ulike anleggene går inn i hverandre og sperrer fjorden. Myndighetene stiller strenge krav til innmåling og inspeksjon av fortøyningene, men i flere norske fjorder står det «spøkelsestau» med dimensjon og vekt på endelodd som utgjør en reell risiko dersom en ubåt setter seg fast. Å automatisk avgradere områder hvor det er gitt konsesjon til akvakulturanlegg burde derfor være en ganske nærliggende tanke, også siden oppdretterne har krav fra myndighetene til å levere dokumentasjon for lokalitetene og at å søke om å få lov til dette kanskje virker mer byråkratisk enn fornuftig.

- 3) Ved søknad til Forsvaret v/FOH via Kartverket må sistnevnte opptre profesjonelt og videresende søknaden uten først å kontakte sluttkunde og prøve å selge deres egne data som i mange tilfeller er av dårlig kvalitet og hverken tilfredsstillende NS-9415:2020 beskrevet over eller Kartverkets egne krav til punkttetthet.
- 4) Kravet til sikkerhetsklarering av titusenvis av enkeltpersoner, tusenvis av fartøy og hundrevis av bedrifter eller etater/institusjoner vil ikke kunne la seg gjennomføre og må tas bort.
- 5) Dersom Forsvarsdepartementet ser for seg at Kystvakten skal håndheve forskriften vil vi anbefale at KV inviteres til å komme med innspill til hvordan man ser for seg at dette skal kunne gjennomføres.
- 6) Hjemmelsgrunnlaget for Svalbard må utredes nærmere
- 7) Søknadsprosessen må være gratis

Konklusjon

Nearshore Survey AS vil anbefale at Forsvarsdepartementet trekker forslaget til forskriften, etablerer en arbeidsgruppe som i hvert fall inkluderer et lite knippe representanter fra gruppen yrkesutøvere som vil være direkte berørte, tilegner seg noe mer kunnskap og gjøre en avveging i forhold til nytteverdi kontra negative konsekvenser og avslutningsvis gjør en ny vurdering av om grunnlaget og behovet er til stede.

Halvor Mohn
Daglig leder